

GEHEIM

EXnr 3

**MINISTERIE VAN DEFENSIE
GENERALE STAF
AFD INLN / VEIL**

MAANDOVERZICHT

MAART 1975

GEHEIM

MAANDOVERZICHT

MAART 1975

De achter de evaluatie geplaatste letters hebben uitsluitend betrekking op interne verwerking en zijn derhalve voor de geadresseerden niet van belang.

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz.nr.:</u>
Samenvatting	1
<u>Deel I: Oost-Europa</u>	
<u>Hoofdstuk A: Politiek</u>	
1. Samenvatting	2
2. Warschaupakt	
a. Verhouding Polen DDR	3-4
b. Ideologische conferentie in Praag	4-5
3. Hongarije	
a. Het 11e partijcongres	5-6
<u>Hoofdstuk B: Economie</u>	
1. Samenvatting	7
2. Sovjet-Unie	
a. Vijfjarenplan 1971 - 1975	8-9
Bijlage 1	10
<u>Hoofdstuk C: Landstrijdkrachten</u>	
1. Samenvatting	11
2. Activiteiten	
a. Algemeen	12
b. Sovjet-Unie	12
c. Warschaupakt	12-13
d. Oost-Duitsland	13
TVG nr 2/75	14
TVG nr 3/75	15
TVG nr 4/75	16
3. Mijnevelden	17-21
<u>Deel II: Midden-Oosten/Noord-Afrika</u>	
1. Samenvatting	22
2. Verhouding Israël-Egypte	
a. Kissinger's mislukte vredesmissie	23
b. Egyptische houding na Kissinger's reis	23-24
3. Saoedi-Arabië	
a. De dood van koning Feisal	24-25
4. De verhouding Iran - Irak	26-27

.blz.nr.:

Deel III: Verre-Oosten

1. Indochina

a. Zuid-Vietnam

28

b. Kambodja

28-30

Geheim

SAMENVATTING

Zie ook de afzonderlijke samenvattingen op blzn 2,7,11 en 22.

1. Oost-Europa

Binnen het Warschaupakt worden regelmatig over en weer bezoeken gebracht door hoge partij- en regeringsfunctionarissen aan hun collega's. Zo bracht in de verslagperiode de Poolse minister van Defensie een bezoek aan zijn Oostduitse collega "ter verdere versteviging van de vriendschappelijke betrekkingen tussen de strijdkrachten van beide staten".

Hoge partijfunctionarissen van alle Warschaupaktlanden kwamen bijeen in Budapest voor een "ideologische conferentie", terwijl alle partijleiders (m.u.v. Ceaucescu) het 11e Hongaarse Partijcongres bijwoonden.

Hoewel de economische resultaten voor 1974 achterblijven bij de in 1971 gemaakte planning, blijkt dat de Sovjet economie een gestadige groei vertoont.

Bij de Warschaupakt landstrijdkrachten hebben geen bijzondere activiteiten plaatsgevonden in deze verslagperiode.

2. Midden-Oosten / Noord-Afrika

Hoewel de poging van minister Kissinger om een akkoord tussen Egypte en Israël te bewerkstelligen is mislukt, moet het toch tamelijk onwaarschijnlijk worden geacht dat er op korte termijn een oorlog zal uitbreken. Van groot belang is het of het op 24 april aflopende mandaat van de VN-vertegenwoordigers, wordt verlengd.

3. Verre-Oosten

Zowel in Zuid-Vietnam als in Kambodja is de situatie voor de huidige machthebbers bijna uitzichtloos. Of het de Noord-Vietnamezen zal gelukken hun doelstelling geheel Indochina te verenigen te bereiken, valt vooralsnog te betwijfelen.

DEEL I: Oost-EuropaHoofdstuk A: Politiek

Geheim

1. SamenvattingWarschaupakt

Van 10-15 maart bracht de Poolse minister van Defensie, Jaruzelski, een bezoek aan de DDR. Het bezoek diende ter verdere versteviging van de vriendschappelijke betrekkingen tussen de strijdkrachten van beide staten.

Op 4 en 4 maart werd te Praag een ideologische conferentie gehouden welke een directe voortzetting vormde van de in december 1973 en januari 1974 te Moskou en Praag gehouden conferenties. Opnieuw bleek dat Roemenië inzake de voorbereidingen voor een Europese conferentie van CP'n een eigen weg volgt.

Hongarije

Het van 17-22 maart gehouden 11e partijcongres bevestigde de reeds geruime tijd waarneembare tendens tot ideologische verstrakking en tot een grotere invloed van de staat en de planningsinstanties op het sinds 1968 voor Oosteuropese begrippen tamelijk "liberale" economische gebeuren.

2. Warschaupakt

Geheim

a. Verhouding Polen DDR

Op uitnodiging van Partij en regering van de DDR, arriveerde op 10 maart de Poolse minister van Defensie, Legergen Jaruzelski, aan het hoofd van een militaire delegatie voor een officieel bezoek.

Het bezoek dient ter verdere versterking van de vriendschappelijke betrekkingen tussen de strijdkrachten van beide landen. In een rede ter gelegenheid van dit bezoek zei de minister van Defensie van de DDR, Hoffmann, o.a. dat de bevestiging van de onaantastbaarheid van de vredesgrens aan Oder en Neisse (bedoeld wordt dat het 25 jaar geleden is dat het Verdrag van Görlitz over de afbakening van de grens tussen de DDR en Polen) voorwaarde was voor de steeds meer toenemende contacten tussen beide landen.

In dit verband zei hij verder: "Jahr für Jahr sind auch die Genossen der polnischen Armee in den Stäben der Nationalen Volksarmee, die Offiziere unserer Armee in den polnischen Garnisonen zu Gast. Unsere Abfangjäger landen und starten auf polnischen Feldflugplätzen; polnische Matrosen laufen mit ihren Kampfschiffen in unsere Flottenstützpunkte ein". Van zijn kant beklemtoonde Jaruzelski de noodzaak het defensief vermogen van het WP op het huidige hoge niveau te houden en te versterken.

Dit is nodig, omdat i.h.b. in de BRD een anti-communistische en anti-Sovjet psychose wordt aangewakkerd door reactionaire groepen, die ook revanchistische eisen stellen en in de Maoïstische leiding van China een bondgenoot voor hun slechte zaak zien. Ook wordt de BRD verweten de normalisering van de betrekkingen met i.h.b. de DDR en Polen te dwarsbomen, aldus Jaruzelski. (B-2) (R) (W)

Commentaar: Dit bezoek van Jaruzelski is het antwoord op het bezoek van Hoffmann in juli 1973 aan Polen. Het laatste bezoek van Jaruzelski aan de DDR vond in februari 1972 plaats.

Hoffmann's uitlatingen zijn uiteraard geen bewijs voor een hechte militaire integratie binnen het WP. Wel geven ze een toename van contacten en samenwerkingsvormen weer, welke tot voor kort niet of nauwelijks bestonden tussen NVA en Poolse strijdkrachten.

Zo vond op 12 maart een discussie plaats met officieren van de NVA-Volksmarine "over de gezamenlijke oplossing van de taken bij de bescherming van de zee grenzen".

Jaruzelski's opmerkingen over de BRD passen geheel in de Oosteuropese perscampagne van de afgelopen tijd. Recentelijk lijkt in de verhouding tussen de BRD enerzijds en de DDR, Polen en Tsjechoslowakije anderzijds weer een verbetering te zijn opgetreden door de achtereenvolgende bezoeken van de Westduitse

ministers Friedrichs en Genscher aan de twee laatstgenoemde landen.

Confidentieel b De ideologische conferentie in Praag

Op 4 en 5 maart kwamen vertegenwoordigers van 9 regerende communistische partijen te Praag bijeen voor een conferentie over "de samenwerking van de partijen op ideologisch gebied in de huidige internationale situatie".

De DDR, Polen en Tsjechoslowakije waren ieder vertegenwoordigd door 3 CC-secretarissen, terwijl de SU en Bulgarije door 2 secretarissen en de Hongaren, Cubanen en Mongolen door 1 secretaris van de resp. Centrale Comité's waren vertegenwoordigd. Roemenië had slechts één lid van het CC afgevaardigd.

In het na afloop uitgegeven communiqué worden de aanstaande viering van de 30e verjaardag van de overwinning in de Tweede Wereldoorlog en de doorslaggevende rol van de SU daarbij, de 20e verjaardag van het WP, de snelle afsluiting van de CEVS en de dit jaar te houden conferentie van Europese CP'n genoemd.

Verder wordt opgemerkt dat grote vooruitgang kon worden geboekt op het terrein van de ideologische samenwerking tussen de partijen, welke van belang is voor de verdere coördinatie van de vredespolitiek van de socialistische staten en voor de strijd tegen alle vormen van burgerlijke ideologie en tegen rechts en links opportunisme. (B-2) (G) (W)

Commentaar: De door de SU nagestreefde blokeenheid en coördinatie van de buitenlandse politiek, wordt belangrijker naarmate bij de voorbereidingen voor de conferentie van Europese CP'n een steeds grotere onenigheid blijkt tussen een aantal Westelijke CP'n alsmede de Joegoslavische en Roemeense CP'n, en het door Moskou geleide blok.

Het geringe gewicht van de Roemeense delegatie op deze conferentie vormt andermaal een aanwijzing dat Boekarest niet tot het door de Sovjet-Unie geleide blok op deze conferentie wil behoren.

In het communiqué wordt geen melding gemaakt over een wereldconferentie van CP'n: een toespeling hierop wordt evenwel gevonden in de opmerking over de strijd tegen "links opportunisme".

Dat dit project zeer zeker nog in de belangstelling staat van de SU en de tot haar blok behorende partijen, werd bewezen in de toespraken van diverse Oosteuropese partijleiders op het van 17-22 maart gehouden 11e Hongaarse partijcongres.

In de toespraak die Brezhnev hield op dit congres, werd hierover niet gerept. Wel werd in één adem het Maoïstisch leiderschap veroordeeld.

President Ceaucescu van Roemenië was de enige WP-partijleider die niet aanwezig was op het Hongaarse partijcongres. Roemenië verzet zich tegen een wereldconferentie van CP'n omdat hierop vrijwel zeker een

veroordeling van China aan de orde zou komen. De Roemeense opvatting is dat de ideologische lijn behoort tot de competentie van iedere CP afzonderlijk en dat het niet aangaat op andere socialistische landen kritiek uit te oefenen inzake hun interne ontwikkeling. Recentelijk heeft ook Joegoslavië een wereldconferentie afgewezen.

Zoals al in vorige verslagperiodes werd opgemerkt is de beklemtoning van de doorslaggevende rol van de SU in de Tweede Wereldoorlog mede bedoeld, om de door de CEVS officieel te bemachtigen status quo in Europa te beklemtonen en om duidelijk te maken dat politieke kwesties in Europa niet zonder medewerking van de SU opgelost kunnen worden.

Bij het noemen van het 20-jarig bestaan van het WP valt op - en niet alleen in dit communiqué - dat het belang van deze organisatie voor de verdediging van het socialisme minder gekwalificeerd d.w.z. zonder enig voorbehoud, geschiedt dan anders in officiële verklaringen het geval is waarin het bestaan van het WP afhankelijk wordt gemaakt van het al dan niet voortbestaan van de NAVO. Afgewacht moet worden of deze laatste formule opnieuw voorkomt in het communiqué van de eerstvolgende vergadering van het Politiek Consultatief Comité van het WP.

3. Hongarije

Confidentieel

a. Het 11e partijcongres

Het van 17-22 maart gehouden congres van de Hongaarse Socialistische Arbeiders Partij heeft bevestigd dat een grotere staats- en partij invloed op vrijwel alle terreinen merkbaar zal blijven.

De sinds 1968 doorgevoerde economische hervormingen - die sinds de in november 1972 gehouden vergadering van het CC steeds meer kritiek ondervonden - zijn zeker niet teruggedraaid. Wel wordt nu echter veel sterker de nadruk gelegd op de rol van de staat en van de planning, een trend die echter al enige tijd zichtbaar was. Kadar erkende het bestaan van economische moeilijkheden en dat Hongarije zich zou moeten aanpassen aan de hogere grondstoffenprijzen.

In de cultuurpolitiek zal het in beperkte vorm toegelaten pluralisme van de laatste jaren worden beperkt. In plaats daarvan zal meer op bouw aan de ideologische lijn gelet worden, volgens het als "orthodox" bekend staande Politbureaulid Benke. Op het gebied van de internationale betrekkingen zei Kadar in zijn speech dat détente momenteel de belangrijkste trend in de wereldpolitiek vormt. Voorts veroordeelde hij in voor zijn doen tamelijk heftige bewoordingen het Maoïstisch leiderschap, hetgeen opmerkelijk genoeg gevolgd werd door een oproep tot het houden van een internationale communistische conferentie.

Inzake de nationaliteitenkwestie drukte Kadar zich zo uit, dat hierin een oproep aan Roemenië kan worden gezien om de Hongaarse minderheid in Zevenbergen meer bewegingsvrijheid toe te staan.

De wijzigingen in de politieke lijn hebben tot personele wijzigingen in de leiding geleid. Een en ander werd vorig jaar maart al duidelijk toen de als liberaal bekend staande CC-secretarissen Nijers, Aczel en Feher van hun functies in het secretariaat werden ontheven.

Nijers en Feher verloren weliswaar hun plaats in het Politbureau, maar hier stond de benoeming van de als gematigd bekend staande Lazar en Santos als lid van het Politbureau tegenover.

Bovendien behield Aczel, die tot maart 1974 voor de sinds 1967 gevolgde tolerante ideologische lijn verantwoordelijk was, zijn plaats hierin. De verantwoordelijkheid voor ideologie in het Politbureau berust nu bij de eveneens als nieuw lid benoemde Ovari, die echter niet als orthodox bekend staat. Een en ander zou kunnen betekenen dat de sterk orthodoxe lijn, in het Politbureau vertegenwoordigd door Mevr. Benke en vakbondsvoorzitter Gaspar, weinig kans maakt zich sterk door te zetten. (B-2) (R) (W)

Commentaar: Het geheel getuigt van een in het gehele Oostblok toenemende ideologische verstrakking.

Min of meer ter tegenstelling tot wat vorig jaar veelal verwacht werd, lijkt Kadar voor wat betreft de Hongaarse verhoudingen niet tot een orthodox-harde lijn te zijn teruggekeerd.

De vorig jaar circulerende berichten over een opvolging van Kadar door Nemeth kunnen voorlopig worden vergeten.

De positie van premier Foch lijkt voorlopig onderwerp van speculatie te blijven, mede in het licht van de zelfkritiek die hij op het congres uitte. De oproep tot het houden van een internationale lees: wereld-conferentie van CP'n werd behalve door Kadar, ook gedaan door een paar van de op het congres aanwezige partijleiders van NSWP-landen. Brezhnev zelf sprak er niet over in zijn rede tot het congres.

Hoofdstuk B: EconomieDienstgeheim 1. Samenvatting

Onlangs zijn in de Sovjet-Unie de economische resultaten van 1974 en de plannen voor 1975 bekend gemaakt. Uit deze publicaties blijkt dat de Sovjet economie ook in de periode 1971 - 1975 een gestadige groei vertoonde.

De groei was echter minder spectaculair dan in het oorspronkelijke vijfjarenplan 1971 - 1975 was voorzien.

Dit plan is in 1973 drastisch herzien omdat de doelstellingen, zeker na de slechte oogst in 1972, te ambitieus bleken.

Dienstgeheim 2. Sovjet-Uniea. Vijfjarenplan 1971 - 1975

De gestadige groei van de Sovjet economie (hoewel geringer dan voorzien in het oorspronkelijke vijfjarenplan 1971 - 1975, met name m.b.t. de consumptiegoederen productie) heeft zich in 1974 voortgezet.

De groei van het Bruto Nationaal Product wordt voor 1974 geschat op $2\frac{1}{2}$ à 3 percent, hetgeen indien het plan voor 1975 wordt gerealiseerd, een gemiddelde groei voor de periode 1971 - 1975 zal opleveren van ongeveer 4 percent.

Hoewel de beoogde resultaten in het plan-1975 aanzienlijk hoger liggen dan de in 1970 behaalde resultaten, is dit plan op een aantal belangrijke punten afwijkend van het in 1971 oorspronkelijk opgestelde plan voor de periode 1971 - 1975. Zo zal bijv. de agrarische productie in 1975 slechts 15 percent hoger liggen dan in 1970 (oorspronkelijk 21 percent); de industriële productie 42 percent (was 47 percent) en de arbeidsproductiviteit 33 percent (was geplanned op 39 percent).

Met name in de chemische sector, de productie van aardgas, de hout- en de papierindustrie zijn de productieresultaten achter gebleven bij hetgeen men in 1971 hoopte te realiseren in de periode 1971 - 1975.

De belangrijkste factoren welke hebben geleid tot de herziening van het oorspronkelijke plan zijn de te ambitieuze planning en tegenvallende klimatologische omstandigheden geweest. Vooral de slechte oogst van 1972 heeft een grote negatieve invloed gehad op de economische ontwikkeling van de Sovjet-Unie. De goede resultaten qua agrarische productie in 1973 en de redelijk goede productie resultaten van 1974 (195 miljoen ton graan) hebben de slechte oogst van 1972 slechts gedeeltelijk kunnen goed maken. Een van de grootste problemen binnen de agrarische sector ligt op het gebied van de investeringen, welke ca. 10 percent op het plan zijn achter gebleven.

Ook in de bouwsector is het aantal niet-afgemaakte projecten in 1974 duidelijk toegenomen, waardoor onnodig kapitaal, arbeid en grondstoffen worden gebonden, welke anders elders hadden kunnen worden ingezet.

De verhoging van de levensstandaard is zeer duidelijk achter gebleven bij het plan 1971 - 1975.

De resultaten van 1974 en het plan 1975 tonen aan dat de prioriteit wederom heeft gelegen in de sector "zware industrie".

In het herziene plan moet de productie in deze sector met 44 percent toenemen, hetgeen duidelijk meer is dan de 38 percent in de industriële consumptiegoederen sector. (In het

oorspronkelijke plan waren deze percentages respectievelijk 47 en 49). Toch is de toestand van de consument in de afgelopen periode delijk verbeterd. Volgens Sovjet gegevens is de woningruimte in de afgelopen 5 jaar met 543 miljoen vierkante meter toegenomen, de productie van huishoudelijke apparatuur met 58 percent en het reëel besteedbare inkomen per hoofd van de bevolking met 21 à 24 percent.

Hoewel de landbouw een hoge prioriteit heeft, schiet de voedselproductie nog steeds ernstig tekort, zowel kwantitatief als kwalitatief. De regering tracht dit te verbeteren door mechanisatie en kunstmest programma's te intensiveren.

De resultaten van 1974 en het plan voor 1975 wijzen voorts op een verdergaande vergroting van de buitenlandse handel, een feit dat op langere termijn een zeer belangrijke stimulans kan zijn bij de economische ontwikkeling. De groei van de buitenlandse handel bedroeg in 1973 20,3 percent en is in 1974 waarschijnlijk nog hoger. Voor 1975 is een groei van de handel geplanned van 13 percent, een percentage dat waarschijnlijk een stuk hoger zal komen te liggen.

Gezien de orders welke de Sovjet-Unie in het Westen heeft geplaatst (met name machines) mag worden verwacht dat de handel met het Westen de voornaamste oorzaak van deze sterke uitbreiding van de Sovjet handel zal zijn/is.

Hoewel de Sovjet-Unie door de westerse inflatie meer moet betalen voor de industriële uitrustingen welke zij uit het Westen importeert, wordt dit meer dan gecompenseerd door de hoge wereldmarkt prijzen voor energie en grondstoffen; producten welke de Sovjet-Unie in grote hoeveelheden exporteert.

Dit houdt in dat de Sovjet consument vrijwel niet wordt geconfronteerd met geïmporteerde inflatie uit het buitenland.

Door het tekort aan consumptiegoederen in de Sovjet-Unie en de groei van het reëel besteedbare inkomen is er echter sprake van een steeds groter wordende kloof tussen het aanbod van consumptiegoederen en de vraag.

Deze kloof komt weliswaar nauwelijks tot uiting in de officiële prijzen van deze goederen maar uit zich wel in bijv de "zwartemarkt" prijzen en de grote spaartegoeden.

Daarom spreekt men meestal over "verborgen"-inflatie in de Sovjet-Unie om dit verschijnsel aan te duiden.

Op de defensie-uitgaven van de Sovjet-Unie heeft dit verschijnsel geen enkel effect, omdat de prijzen voor grondstoffen en halfproducten welke door de defensie industrie moet worden betaald officieel worden vastgesteld voor langere periodes.

Een interessante vraag is of de prijzen welke de defensie industrie in de komende vijfjaren periode 1976-1980 voor grondstoffen en halfproducten zal moeten betalen, zullen worden verhoogd. Tot dusver is hier nog niets over bekend.

SOVJET ECONOMISCHE RESULTATEN EN DE PLANNEN 1974 en 1975

(% groei)

	Plan (Vergeleken met 1973)	Resultaat	Doelstellingen t.o.v. 1970	
			Oorspronkelijk 1971-75 plan	Nieuw 1975 plan
Netto Materieel Product	6,5%	5,0%	38%	31%
Buitenlandse handel	10,0%	21,5%	35%	86%
Investerings	6,5%	7,0%	36-40%	35%
Agrarische productie	6,4%	- 3,7%	21%	15%
Arbeidsproductiviteit (industrie)	6,0%	6,5%	39%	33%
Industriële productie	6,8%	8,0%	47%	42%
<u>Zware industrie</u>				
Productiegoederen	6,6%	8,3%	47%	44%
Electriciteit (mrd kwh)	975	975	1065	1035
Aardgas (mrd m ³)	257	261	320	285
Olie (miljoen ton)	451	460	496	489
Kolen (miljoen ton)	679	684	695	700
Staal (miljoen ton)	136	136	146	142
Chemische producten	9,7%	11,0%	70%	51%
<u>Consumptie sector</u>				
Consumptiegoederen (industrieel)	7,5%	7,2%	49%	38%
Lichte industrie	4,0%	4,0%	35-40%	21%
Voedsel industrie	7,6%	8,0%	33-35%	28%
Kunstmest (miljoen ton)		80	90	90
Huishoudelijke apparatuur	10,0%	9,0%	80%	58%
Textiel (miljoen m ²)	10	9,8	11,1	10,2
Reëel inkomen per capita	5,0%	4,2%	31%	24%
Lonen: arbeiders	3,6%	4,3%	22%	18%
collectieve boeren	6,1%	5,0%	30%	26%
Huizen (miljoen m ³)	113	110	580 ⁺	543 ⁺
Kleinhandels omzet	6,3%	5,9%	42%	35%
Diensten (consumptieve)	10,2%	9,5%	100%	65%

+ / totaal aantal huizen gebouwd in de periode 1971 - 1975

Hoofdstuk C: Landstrijdkrachten

Geheim

1. Samenvatting

In de afgelopen maand vonden bij de Warschaupakt landstrijdkrachten intensieve oefen- en opleidingsactiviteiten plaats, uitgezonderd in Hongarije.

In Oost-Duitsland, Bulgarije en Polen vonden Warschaupakt oefeningen plaats.

In maart werden Tijdelijk Verboden Gebied 2, 3 en 4/75 ingesteld in Oost-Duitsland.

De Sovjet landstrijdkrachten zijn op ruime schaal voorzien van moderne mijnenruimmiddelen.

Bij het doorschrijden van mijnenvelden kunnen doorgangen worden gemaakt met behulp van:

- de pyrotechnische methode, of
- de mechanische methode, of
- de handmethode.

Geheim

2. Activiteitena. Algemeen

In maart heeft bij de Warschaupakt landstrijdkrachten in Centraal Europa intensieve oefen-/opleidingsactiviteit plaatsgevonden. Een uitzondering hierop vormen de strijdkrachten van Hongarije, waarbij in deze periode de basisopleiding plaatsvond van de medio februari ingestroomde dienstplichtigen.

In Tsjechoslowakije begint nu de halfjaarlijkse personeelswisseling; bij de Poolse strijdkrachten vindt dit medio april plaats, gevolgd door NVA eind april en GSVG begin mei.

Met name bij de GSVG en de NVA kan in de komende weken op toenemende activiteit worden gerekend.

b. Sovjet-Unie

De Rode Ster van 14 maart meldt het einde van een succesvol verlopen oefening in het centrale deel van Europees Rusland. Aanduidingen betreffende plaats, deelname en tijdsduur ontbreken.

Aangenomen wordt dat deze oefening welke medio februari in hetzelfde orgaan werd aangekondigd, in de eerste week van maart MD-Witrusland werd gehouden. Eveneens wordt aangenomen dat de deelnemende eenheden het taktische niveau (divisie) niet te boven gingen.

c. Warschaupakt(1) Oefening SOYUZ '75

Meerdere aanwijzingen duiden erop dat in de periode 16 - 27 maart in het zo-deel van de DDR een waarschijnlijke WP-staf-oefening heeft plaatsgevonden, met Sovjet, NVA, Poolse en mogelijk Tsjechoslowaakse deelname. Op 18 maart bevonden zich de WP-opperbevelhebber en andere WP-functionarissen in Dresden. Gezien het ontbreken van waarnemingen van deelnemende troepen wordt aangenomen dat het hier een oefening op de kaart betrof, mogelijk als voorbereiding voor een open later tijdstip te houden WP-oefening.

(2) WP-stafoefening in Bulgarije

Van 17 - 22 maart vond in Bulgarije een WP-stafoefening plaats met deelname van Bulgaren, Sovjets en Roemenen. M.b.t. deze Roemeense deelname werd een aantal van zeventig officieren genoemd. De oefening vond plaats in het centrale deel van Bulgarije in de omgeving van Stara Zagora. De deelnemende Sovjets werden per vliegtuig aangevoerd, zodat ook nu weer geen Sovjets via Roemenië naar Bulgarije werden vervoerd.

(3) Warschaupakt landingsoefening op de Poolse kust

Van 22 - 25 maart vond een oefening plaats van 7 Zldiv/MD-Pommeren in het gebied Swinoujscie - Ustka.

Daadwerkelijke landingen vonden plaats op 25 maart. De formatie Poolse landingsvaartuigen werd behalve door Poolse eenheden tevens ondersteund door Oostduitse en Sovjet oppervlakteschepen. Of aansluitend aan deze landingsoefening nog een oefening te land plaats vond, was bij het afsluiten van dit overzicht nog niet bekend.

d. Oost-Duitsland

(1) Tijdelijk Verboden Gebieden

Tot het afsluiten van dit maandoverzicht werden in de DDR in maart de TVG'n 2,3 en 4/75 ingesteld. Voor globale ligging en perioden van restrictie: zie blz. 14, 15 en 16.

(2) GSVG/NVA

Gedeeltelijk onder dekking van elkaar in tijd overlappende TVG'n 3 en 4/75 vond waarschijnlijk een gezamenlijke GSVG/NVA-oefening plaats. Het zwaartepunt der activiteiten lag in de periode 11 - 15 maart. Van GSVG-zijde waren bij de activiteiten betrokken elementen van 6 Gde Tkdiv, 7 Gde Tkdiv, 9 Tkdiv en 27 Gde Mechdiv van 1 Gde Tkdiv, 32 Mechdiv/2 Gde Lr, 12 Tkdiv/3 Stootdiv, 35 Mechdiv/20 Gde Lr en 34 Artdiv/GSVG. De NVA-deelname bestond uit elementen van 1 Mechdiv en 8 Mechdiv van MD-V, gesteund door eenheden van dit MD (vuursteun).

Uit het verloop der oefening, welke gedeeltelijk onder gesimuleerde B- en C-omstandigheden werd gehouden, kan worden afgeleid dat de in de Sovjet doctrine zo karakteristieke omvatting werd beoefend.

Eén aanval vond plaats vanuit het gebied Wittstock naar de Letzlingerheide. Deze aanval werd uitgevoerd door elementen van 35 Mechdiv/20 Gde Lr.

Een tweede aanval vond plaats vanuit het gebied Jueterbog via Altengrabow naar de Letzlingerheide. Deze aanval, waarin kennelijk het zwaartepunt was gelegd, werd uitgevoerd door de deelnemende divisies van 1 Gde Tkdiv en 3 Stootdiv.

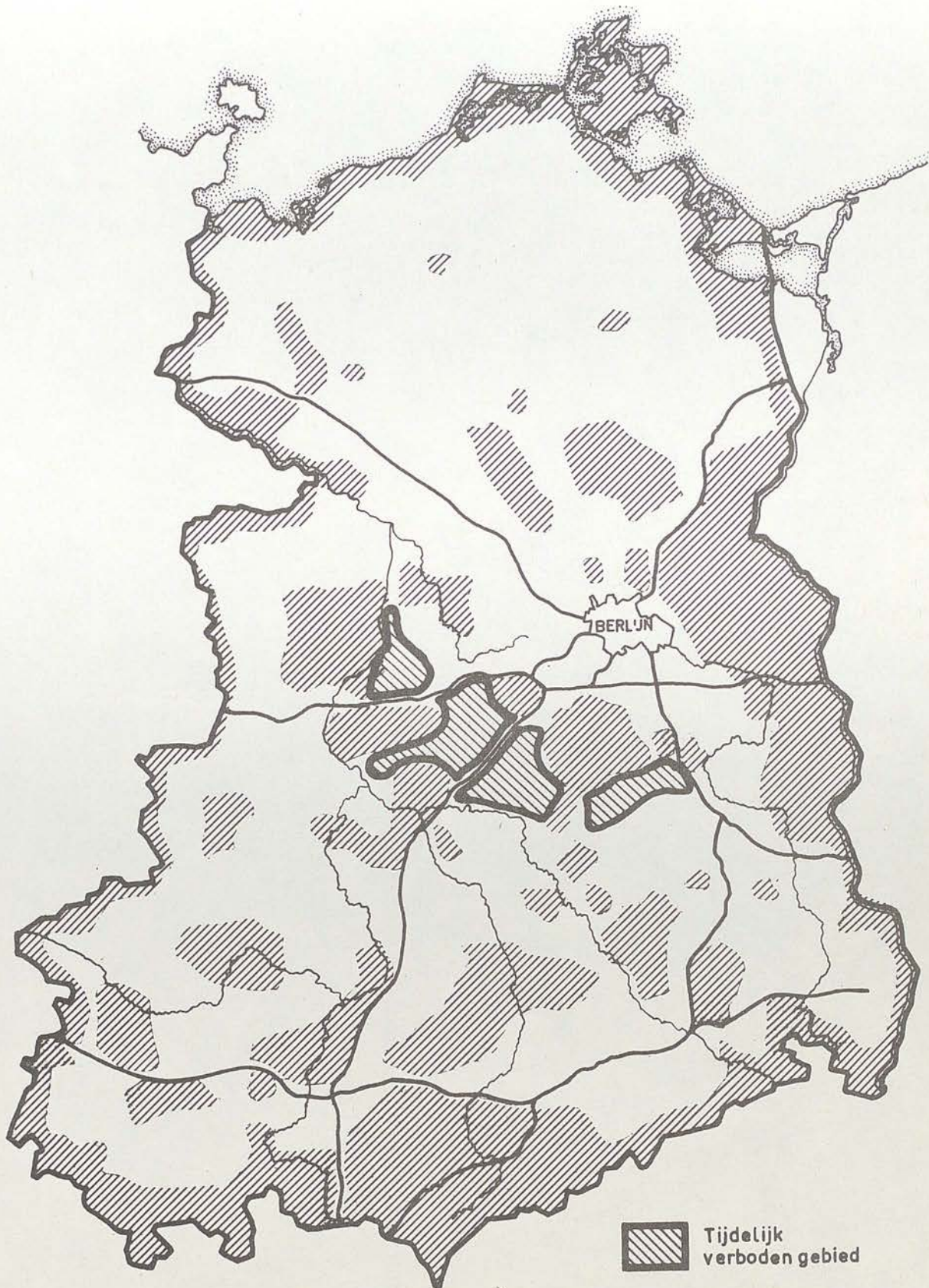
Gelijktijdig met deze beide (hoofd-) aanvallen vond een secundaire frontale aanval plaats vanuit het gebied Klietz/Rathenow eveneens in de richting van de Letzlingerheide.

Deze aanval werd uitgevoerd door 1 en 8 Mechdiv/MD-V.

Tijdens alle drie de aanvallen vonden rivierovergangen plaats. Als vijand fungeerden waarschijnlijk elementen van 32 Mechdiv/2 Gde Lr.

Luchtsteun werd verleend door elementen van 16 Tacldiv waarbij het opvallend was dat het overgrote deel van de lucht-grond acties werd uitgevoerd door "armed assault" helicopters.

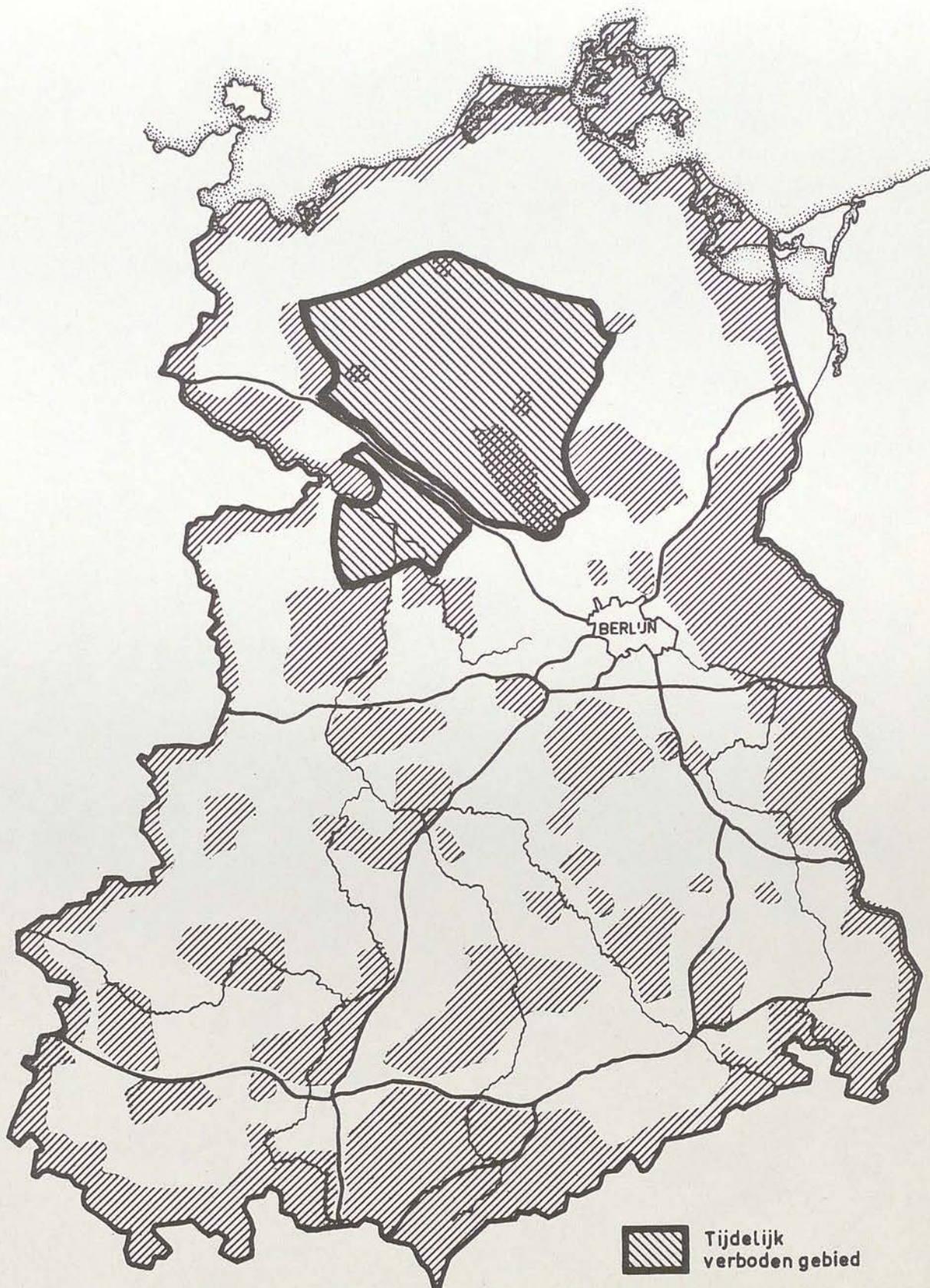
TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 2/75
(030001 a — 062359 a Mrt)

- Tijdelijk verboden gebied
- Permanent verboden gebied

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 3/75

(110900 a — 151700a Mrt)

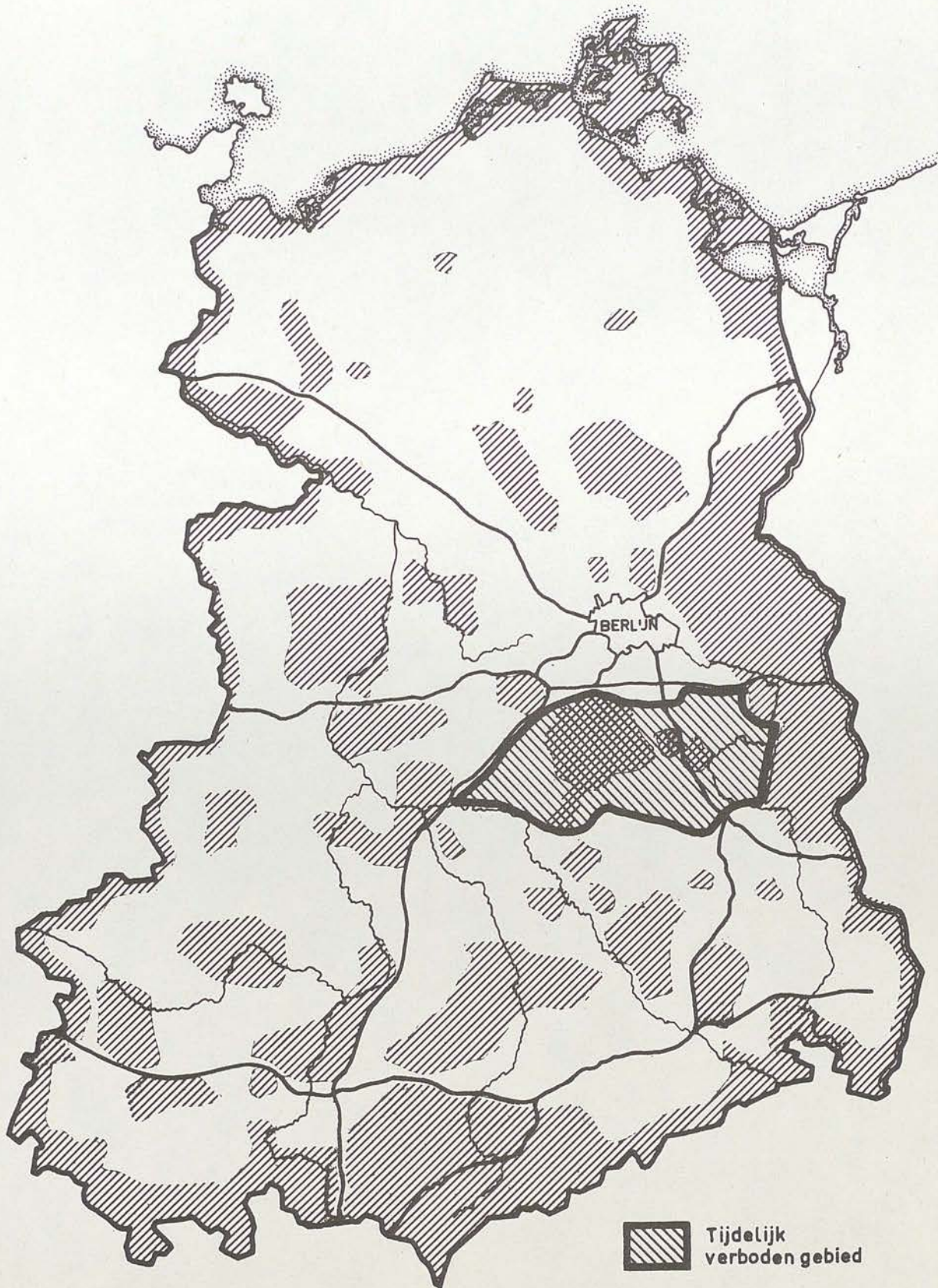

 Tijdelijk verboden gebied

 Permanent verboden gebied

TIJDELIJK VERBODEN GEBIED nr 4/75

(132359 a — 161700 a Mrt)

- Tijdelijk verboden gebied
- Permanent verboden gebied

Geheim

3. MijnenveldenI. Het doorschrijden van mijnenvelden door Sovjet infanterie- en tankeenheden

- a. De Sovjets onderscheiden twee situaties m.b.t. het doorschrijden van mijnenvelden:
- (1) mijnenvelden in front van de vijandelijke verdediging ;
  - (2) mijnenvelden in de diepte van het vijandelijke verdedigingsvak.
- b. In beide gevallen moet er, voordat de daadwerkelijke doorschrijding aanvangt, een aantal maatregelen worden getroffen. Deze bestaan uit:
- (1) het verkennen van de mijnenvelden, waarbij moet worden vastgesteld de lokatie, omvang, aard en structuur van de velden ;
  - (2) het vaststellen op welke wijze de doorgangen gemaakt moeten worden ;
  - (3) de organisatie van
    - (a) het maken van de doorgangen,
    - (b) het markeren van toegangsroutes en de doorgangen,
    - (c) het doorschrijden van de doorgangen.
- c. In het geval van mijnenvelden in front van de vijandelijke verdediging betekent dit:
- (1) een verkenning, door de eenheid welke als eerste op de mijnenvelden stoot teneinde de globale lokatie vast te stellen ;
  - (2) een detailverkenning, waaraan moet worden deelgenomen door specialisten (genie), teneinde zo veel mogelijk detailgegevens te verkrijgen, zoals juiste lokatie en afmetingen, aard en structuur van het veld, goede naderingsroutes etc ;
- Afhankelijk van de resultaten van deze verkenningen en de beschikbare mijnenruimmiddelen wordt dan vastgesteld op welke wijze de doorgangen worden gemaakt.
- d. Dit kan op de volgende wijzen geschieden:
- (1) de pyrotechnische methode ;
  - (2) de mechanische methode ;

- (3) de handmethode.
- Bij de pyrotechnische methode wordt een doorgang gemaakt door over het mijnenveld detonatiemiddelen te schuiven (pijpladingen) of te schieten (mijnenruimsnoeren) en deze te laten exploderen, waardoor een strook (van gedetoneerde mijnen) in het veld vrijkomt. Met de huidige pyrotechnische middelen is het mogelijk een doorgang van ongeveer 4 m breed te maken. Het kan voorkomen dat niet alle mijnen zijn geëxplodeerd; als extra maatregel wordt de doorgang dan ook als eerste gepasseerd door een tank met mijnenploeg.
  - Bij de méchanische methode worden tanks met mijnenrollers gebruikt. Op deze wijze kan een doorgang gemaakt worden, welke bestaat uit twee 80 cm brede sporen, welke 210 cm uit elkaar liggen. Deze doorgangen kunnen alleen door tanks worden gebruikt. Om deze doorgang ook voor wielvoertuigen geschikt te maken moeten de sporen door een tweede tank met mijnenrollers verdubbeld worden. Hierdoor ontstaan twee sporen van $\pm$ 150 cm breed en een tussenruimte van $\pm$ 140 cm. Het is ook mogelijk de eerste gevormde doorgang d.m.v. mijnenruimsnoeren te verbreden, in dat geval ontstaat een doorgang van $\pm$ 6 m breed. Een mijnenveld van $\pm$ 200 m diep kan zo in 2-3 minuten doorschreden worden.
  - Indien geen adequate mijnenruimmiddelen voor bovengenoemde methode aanwezig zijn, kan een doorgang worden gemaakt d.m.v. de handmethode. Bij de handmethode wordt een deel van de werkzaamheden 's nachts, of bij slecht zicht, uitgevoerd. In deze fase worden mijnen "geprikt" en pyrotechnische middelen uitgelegd; ook de "geprikte" mijnen worden voorbereid om gesprongen te worden. Gedurende de inleidende beschieting van de artillerie worden de voorbereide springmiddelen tot explosie gebracht hetgeen hetzelfde resultaat oplevert als bij de detonatie methode. Doorgangen door eigen mijnenvelden worden meestal op deze wijze gemaakt.
- e. Voordat de doorschrijding aanvangt, worden de commandanten van de diverse daarbij betrokken eenheden op de hoogte gesteld van:
- (1) de aantallen, nummering en markeringsystemen van de doorgangen in de eigen mijnenvelden;
  - (2) de aanvalsroutes naar en de markering en nummering van de doorgangen in de vijandelijke mijnenvelden;
  - (3) de juiste lokatie, het aantal doorgangen en de wijze waarop deze worden gemaakt;
  - (4) de methode/organisatie van het doorschrijden van de

hindernissen en de mijnevrije gedeelten;

- (5) indeling en formatie van de mijnenruimmiddelen bij de voorste eenheden en de (vuur)steun ter beveiliging van de ruim-actie.
- f. Om een snel en efficiënt doorschrijden te verzekeren worden bij de doorgangen regelings- en beveiligingsposten ingericht. Deze hebben tot taak:
- (1) het markeren en nummeren van de doorgang;
  - (2) het afsluiten van de doorgang d.m.v. mijnen tot de aanval wordt ingezet;
  - (3) het regelen van een snelle doorgang door de gevechtseenheden;
  - (4) het eventueel verder uitbreiden van de markering ook op de wegen/routes welke naar de doorgangen toelopen;
  - (5) het overdragen van deze taken, na het passeren van de voorste echelons van de tactische eenheden, aan de genie eenheid welke de doorgangen verder moet verbreden;
  - (6) het afsluiten van de doorgangen welke niet worden overgedragen.
- g. Bij het doorschrijden van mijnevelden in de diepte van het vijandelijke verdedigingsvak wordt in grote lijn dezelfde procedure gevolgd.
De belangrijkste kenmerken van deze velden zijn:
- (1) ze liggen niet in front van een georganiseerde verdediging,
  - (2) ze worden vaak niet of onvoldoende bestreken met vuur,
  - (3) ze worden over het algemeen pas ontdekt als de voorste eenheden er op stoten,
  - (4) ze zijn meestal mechanisch en haastig gelegd en kunnen, in het geval van een vertragende actie, pas op het laatste moment "gesloten" worden.
- Afwijkingen in doorschrijdingsprocedures t.o.v. de mijnevelden in front van een verdediging zijn dan ook hierop gebaseerd.
- h. Methoden om deze mijnevelden te onderkennen zijn:
- (1) het indelen van tanks met mijnenrollers of mijnenruimsnoeren bij de voorste eenheden en het in voorste lijn inzetten van deze tanks op die plaatsen waar een mijneveld wordt vermoed;
  - (2) het uitzenden van speciale verkenningspatrouilles met als taak het lokaliseren van mijnevelden (speciaal bij de achtervolging);
  - (3) het nauwkeurig observeren van de terugtrekkende of vertragende vijand in het bijzonder wanneer deze via eigen mijnevelden moet terugtrekken.
- i. Teneinde deze laatste mogelijkheid en daaruit voortvloeiende voordelen zo goed mogelijk te kunnen uitbuiten zal een

speciaal waarnemingssysteem worden opgezet en zal te allen tijde vermeden worden dat het (gevechts)contact met de vijand wordt verbroken.

Indien men onderkent dat de vijand door eigen hindernissen trekt of deze omtrekt; zal getracht worden zo snel mogelijk deze doorgangen of omtrekkende routes te bereiken en, voordat ze afgesloten kunnen worden, te gebruiken.

- j. Voor het daadwerkelijk maken van doorgangen van mijnevelden welke onder vijandelijk vuur liggen worden dezelfde methoden gebruikt als bij mijnevelden in front van een verdediging. In de eerste plaats zal echter getracht worden dezelfde wegen en doorgangen als de vijand te gebruiken. Het doorschrijden van mijnevelden, welke niet door vijandelijk vuur worden beheerst, komt overeen met het doorschrijden van eigen mijnevelden.

II Overzicht van mijnenruimmiddelen bij Sovjeteenheden

a. Mechanische middelen

- mijnenrollers : PT-54/55
- mijnenploeg : KMT-4
- gecombineerde mijnenroller en mijnenploeguitrusting: KMT-5

b. Pyrotechnische middelen

- pijpladingen : UZ-2 en 3
- mijnenruimsnoeren: BTR-50 PK?

- c. Op een groot aantal tanks zijn voorzieningen aanwezig voor het aanbrengen van mechanische mijnenruimmiddelen.

Bij elk tankbataljon zijn (organiek) negen mijnenruimploegen (KMT-4) aanwezig.

Per genie compagnie van een tank- of gemechaniseerd regiment zijn drie KMT-5 of PT 54/55 en een onbekend aantal detonatiemiddelen aanwezig.

Per geniebataljon van een divisie zijn vier PT-54/55 (tankdivisie) of vier BTR-50 PK (mechdivisie) aanwezig.

Het nieuwste mijnenruimmiddel, de T-55 met twee mijnenruimsnoerinrichtingen is buiten de parade in Warschau (bij Poolse strijdkrachten) nog nergens waargenomen.

Indien het bij een operatie noodzakelijk is zullen mijnenruimmiddelen van een hoger echelon bij de voorste eenheden worden ingedeeld.

d. Toekomstige ontwikkelingen

De laatste jaren is geen enkele ontwikkeling waargenomen op het gebied van de mechanische middelen. Tijdens de Yom Kippur oorlog bleken de mechanische middelen kwetsbaarder dan werd verwacht en was langdurig herstel of gehele vervanging na een relatief kort gebruik noodzakelijk.

Het is dan ook te verwachten dat in de toekomst de nadruk van de ontwikkeling van mijnenruimmiddelen zal liggen op de pyrotechnische middelen.

III Samenvatting

Er bestaat bij de Sovjets een vaste drill voor het doorschrijden van mijnevelden, deze is gebaseerd op:

- een grondige verkenning
- gedetailleerde voorbereiding
- snelle doorbraak d.m.v. mechanische- of detonatiemiddelen.

In de diepte van het vijandelijk verdedigingsvak zal vooral getracht worden (vuur)contact met de vijand te houden, teneinde de door hen gebruikte doorgangen of terugtochtroutes te onderkennen en eveneens te gebruiken.

Een groot aantal tanks beschikt over de technische voorzieningen voor het aanbrengen van mijnenploegen.

Vanaf het regimentniveau zijn organische mijnenruimmiddelen aanwezig.

In de toekomst wordt vooral het gebruik van pyrotechnische middelen als belangrijkste mijnenruimmiddel verwacht.

DEEL II: Midden-Oosten/Noord-AfrikaDienstgeheim 1. Samenvatting

De poging van Kissinger om een akkoord tussen Egypte en Israël te bewerkstelligen is mislukt. De kans op de heropening van de Geneefse vredesconferentie is daarmee sterk toegenomen. Er bestaan evenwel nog grote belemmeringen voor een succesvolle totaalbehandeling van het conflict in Genève.

Koning Feisal van Saoedi-Arabië is overleden. Hij was zowel sterk anti-communist als anti-Zionistisch. Zijn opvolger zegt Feisal's beleid voort te zetten.

Irak en Iran hebben een akkoord gesloten dat een eind maakt aan jarenlange geschilpunten over de gemeenschappelijke grens en de positie van de Koerden. Deze opstandige bergstam is vervolgens door Irak onderworpen.

Dienstgeheim

2. Verhouding Israël-Egyptea. Kissinger's mislukte vredesmissie

De poging van minister Kissinger om een akkoord tussen Israël en Egypte tot stand te brengen, is mislukt. Kissinger verklaarde na afloop van zijn 17-daags verblijf in het Midden-Oosten dat "de kloof tussen de standpunten van Israël en Egypte, althans voor het ogenblik onoverbrugbaar is". Israël en Egypte beschuldigden elkaar ervan verantwoordelijk te zijn voor het vastlopen van de "stap voor stap methode". Premier Rabin van Israël stelde dat de weigering van Egypte om een verklaring af te leggen dat het van vijandelijkheden zou afzien, (beëindiging van de staat van oorlog), de belangrijkste oorzaak van het mislukken was. Israël van zijn kant was bereid, volgens de premier, om de olievelden van Abu Rodeis en de strategisch belangrijke passen van Mitla en Giddi aan Egypte terug te geven.

De Egyptische minister van Buitenlandse Zaken Fachmi zei dat een beëindiging van de staat van oorlog slechts deel kon uitmaken van een definitieve en alles omvattende oplossing van het gehele complex van problemen in het Midden-Oosten, met inbegrip van een volledige ontruiming van alle door Israël bezette Arabische gebieden en de vorming van een Palestijnse staat. Fachmi stelde nu voor een weer bijeenroepen van de Geneefse vredesconferentie, waar naast de VS ook voor de SU een belangrijke rol als mede voorzitter is weggelegd. (B-2) (W)

b. De Egyptische houding na Kissinger's reis

President Sadat van Egypte heeft een week na het mislukken van de bemiddelingspoging verklaard dat het Suez-kanaal op 5 juni zal worden heropend en de aanwezigheid van de VN vredesmacht in de Sinaï met drie maanden zal kunnen worden verlengd. De heropening van het Suez-kanaal houdt evenwel niet in dat Israëlische schepen het kanaal zullen kunnen gebruiken. (B-2) (W)

Commentaar: De kern van de mislukking van Kissinger's bemiddelingspoging is dat het Israël te doen was om een akkoord met een politiek karakter en dat Egypte uitsluitend uit was op een nieuwe militaire overeenkomst. De Israëliërs eisten een duidelijke vredesbelofte voor een onbepaalde periode van Egypte, neergelegd in een verdrag. In ruil daarvoor wilde Israël wel belangrijke territoriale concessies doen. Zolang Egypte evenwel niet bereid is tot een openlijke politieke erkenning, weigert Israël de strategisch belangrijke gebieden terug te geven. Gezien de binnenlandse politieke verhoudingen in Israël kan de regering zich nauwelijks een andere opstelling veroorloven. Het weerstaan van de Amerikaanse druk om met beperkte toezeggingen van Egypte genoegen te nemen en daarmee het akkoord te redden werd in Israël vrijwel unaniem positief ontvangen. Daarnaast zou Egypte zich in de Arabische wereld gefsoleerd hebben, als zij was ingegaan op de

Israëlische eisen. Vooral Syrië en de Palestijnen zou Egypte tegen zich in het harnas gejaagd hebben: het zou de onderhandelingspositie van Syrië t.o.v. de Golan zeer hebben bemoeilijkt. De Palestijnen zijn tegen elke (deel-) oplossing, waarin geen rekening wordt gehouden met hun eisen t.o.v. een Palestijnse staat.

Hoewel de SU steeds gepleit heeft voor een "totaal behandeling" van het conflict in Genève, heeft zij zich toch niet tegen Kissinger's bemiddelingspoging verzet. Na het falen van Kissinger is de kans op het weer bijeenroepen van de Genève conferentie aanzienlijk toegenomen.

Dit biedt de SU, als mede-voorzitter van deze conferentie, de gelegenheid om zich meer dan tot nu toe, openlijk met het conflict te bemoeien.

Of deze conferentie inderdaad spoedig bijeenkomt, valt echter niet met zekerheid te zeggen. De Arabieren en in het bijzonder Syrië en Egypte zullen het eerst eens moeten worden over een gemeenschappelijk standpunt. Mede door de dood van de invloedrijke koning Feisal van Saoedi-Arabië, zal het neutraliseren van de inter-Arabische tegenstellingen grote problemen blijven geven.

Egypte zal bij een heropening van de Geneefse conferentie wel veel meer rekening met de andere Arabische staten moeten houden dan wanneer zij alleen met Israël onderhandelt.

Een andere zeer belangrijke voorwaarde voor het bijeenroepen van een Geneefse conferentie is een grote mate van overeenstemming over de oplossing van het conflict tussen de VS en de SU.

Een derde struikelblok voor de besprekingen in Genève vormt de deelname door de Palestijnen. Israël heeft zich hier tot nu toe hardnekkig tegen verzet.

Hoewel in de perscommentaren de oorlogskansen in het Midden-Oosten na het mislukte overleg aanzienlijk hoger werden aangeslagen, moet het toch tamelijk onwaarschijnlijk worden geacht dat er op korte termijn een oorlog uitbreekt. Het beleid van Egypte en Syrië is vooralsnog niet voldoende op elkaar afgestemd. Israël zal evenmin bereid zijn om op dit moment het initiatief voor vijandelijkheden te nemen.

Dienstgeheim

3. Saoedi-Arabië

a. De dood van koning Feisal

Koning Feisal van Saoedi-Arabië is op 25 maart door een neef vermoord. Hij werd opgevolgd door zijn jongere broer Chaled Ben Abdel Aziz. Als nieuwe kroonprins werd prins Fahd, de eerste vice-premier, aangewezen.

De nieuwe koning heeft aangekondigd dat hij het beleid van

zijn voorganger zal voortzetten. (B-2) (W)

Commentaar: Feisal was, mede op grond van zijn strenge religieuze opvattingen, sterk anti-communistisch georiënteerd.

Vooraf sinds de oktober oorlog had Feisal zich ontwikkeld als één van de hoofdrolspelers in het Midden-Oosten conflict. Hij ontplooidde de laatste tijd vele diplomatieke initiatieven, vooral om de verschillende Arabische staten tot een meer eensgezinde houding te bewegen. Behalve op Egypte, oefende hij ook sterke druk uit op Jordanië (met het oog op de Palestijnen), Syrië en Irak.

Door de omvangrijke olie-inkomsten was Feisal als geen ander in staat om deze staten, en in het bijzonder Egypte, steun te verlenen als alternatief voor de door hem als zeer ongewenst beschouwde Sovjethulp. Daarnaast genoot Feisal, als beschermer van de heilige Islamitische plaatsen, Mekka en Medina, een groot prestige in de Arabische wereld, vooral in de minder radicaal geregeerde staten. Behalve door een sterk anti-communistische opstelling werd Feisal's beleid gekenmerkt door een fanatiek anti-Zionisme. Hij was een overtuigd tegenstander van het voortbestaan van de Joodse staat. De bundeling van Arabische krachten, waar hij zich energiek voor inzette, was dan ook niet in de laatste plaats bedoeld om Israël onder sterke druk te zetten en vooral Jeruzalem uit Joodse handen te krijgen. De goede betrekkingen die Saoedi-Arabië met Sadat onderhield (welke niet bestonden met Sadat's voorganger Nasser), stelde o.m. Kissinger in staat om van twee kanten steun te verkrijgen voor zijn stap voor stap benadering.

Het lijkt overigens onwaarschijnlijk dat Feisal's dood fundamentele politieke veranderingen met zich mee zal brengen. De binnenlandse verhoudingen zullen waarschijnlijk niet veel veranderen. In Saoedi-Arabië bestaan geen politieke partijen, er is geen parlement, er zijn geen vakbonden, en bovendien geen radicale groeperingen van grote betekenis. In de buitenlandse politiek zal waarschijnlijk op korte termijn geen verandering in de anti-communistische en anti-Zionistische richting van het beleid plaatsvinden. Wel zal de nieuwe koning, en met hem de sterke man, vice premier Fahd, vooralsnog het nodige prestige missen om de invloed van Feisal te evenaren. Met behulp van de gigantische olie-inkomsten moeten de nieuwe leiders van Saoedi-Arabië echter in staat worden geacht om de "sympathie" van de andere Arabische staten spoedig weer voor zich op te eisen.

Dienstgeheim 4. De verhouding Iran - Irak

Tijdens de OPEC-conferentie in Algiers, in de eerste week van maart hebben Iran en Irak, een akkoord gesloten over de grenskwestie en het Koerden vraagstuk. Iran beloofde de Koerden niet langer te zullen steunen en de grens met "Koerdistan" te sluiten. Op haar beurt legt Irak zich neer bij de Iraanse lezing van de grenskwestie, d.w.z. dat de grens (nu) ligt in het midden van de Shatt-El-Arab rivier.

Na het bereiken van het principe akkoord (dat nog nader uitgewerkt moet worden) verhevigde Irak zijn aanvallen op de Koerden welke nu geen mogelijkheden voor ravitaillering en vluchtacties meer hebben.

De leider van de naar autonomie strevende Koerden, Barzani is inmiddels in Iran gearriveerd waar hij zich voor onbepaalde tijd zal gaan vestigen. De Koerden lijken nu vrijwel geheel onderworpen aan het gezag van Irak. (B-3) (W) (Gr)

Commentaar: Iran heeft met het sluiten van het verdrag de Koerden min of meer opgeofferd ten behoeve van een betere relatie met Irak. Het lot van de Koerden in de bergen van Noord-Irak is hiermee voorlopig (?) bezegeld. Ook het grensgeschil heeft jarenlang de verhouding Iran - Irak ernstig vertroebeld. De oplossing is in het voordeel van Iran, maar doet weinig afbreuk aan de belangen van Irak.

De houding van Iran, t.o.v. Irak, (ten koste van de Koerden) past in het totale diplomatieke beleid van de Sjah van de laatste tijd. Geruggesteund door de enorme olie-inkomsten is de Sjah er via talrijke diplomatieke initiatieven op uit om een dominerende positie te verwerven. Voorwaarde voor een overheersende positie van Iran is, in de ogen van de Sjah, dat zijn land zoveel mogelijk oude conflicten met Arabische staten uit de weg ruimt. Daarnaast moet er in Azië een zo groot mogelijke "neutraliteitszone" komen, waarin de grote mogendheden, maar vooral de SU, zo weinig mogelijk invloed uitoefenen.

De overeenkomst met Irak is daarnaast ook niet los te zien van de haast traditionele angst van Teheran voor zijn machtige bovenbuur de SU, waar Iran een lange gemeenschappelijke grens mee heeft.

Irak's vice president Hoessein heeft met het succesvolle afsluiten van dit akkoord zijn positie verder versterkt. Algemeen werd in Irak het door Hoessein bereikte resultaat als een belangrijk succes beschouwd. Nu Irak zich niet meer intensief met de strijd tegen de Koerden in het noorden hoeft bezig te houden, kan zij weer alle vrijgekomen militaire middelen op het "westfront" gaan richten tegen Israël. Hierdoor kan zij ook diplomatiek weer een rol van enige betekenis gaan vervullen in het Arabisch-Israëliësch conflict. Het wegvallen van de noodzaak van militaire acties

op grote schaal kan daarnaast bijdragen tot een verdere vermindering van de Sovjet invloed in dit land.

De verbeterde verhouding tussen Irak en Iran houdt overigens nog geen garantie in dat de nu gesloten regelingen ook een zeer langdurig karakter zullen dragen. De aard van de regimes in beide staten, als ook hun tegengestelde belangen in dit gebied, maakt dat er van een werkelijke vriendschap tussen beide staten geen sprake kan zijn, zolang de huidige leiders in functie zijn.

DEEL III: Verre-OostenConfidentieel 1. Indochinaa. Zuid-Vietnam

De afgelopen weken is de strijd in Zuid-Vietnam weer los geborsten. Het huidige offensief is nog heviger dan de aanvallen die Noord-Vietnam in 1968 (Tet-offensief) en 1972 (Paas-offensief) lanceerde.

Noordvietnamese divisies trekken zuidwaarts terwijl andere vanuit Laos en Kambodja, via de Ho-Tsi-Minh route infiltreren. Een groot aantal steden is hierdoor in Noordvietnamese handen gevallen, terwijl er ook een aantal door de Zuid-Vietnamezen is ontruimd. De slagader van Vietnam, route no. 1 is bij Xuan Loc door de communisten afgesneden, waardoor Thieu's troepen niet meer terug kunnen naar Saigon.

Het komt er nu op neer dat Noord-Vietnam 2/3 van Zuid-Vietnam controleert.

Op veel plaatsen slaan Zuidvietnamese troepen zonder verzet te bieden op de vlucht, daarbij voor miljoenen dollars aan materieel achterlatend, wat in handen valt van de 15-20 in Zuid-Vietnam opererende Noordvietnamese divisies, waaronder al minstens 2 reserve divisies gerekend moeten worden. Om de communisten te keren wordt er momenteel gewerkt aan een verdedigingsgordel enkele kilometers buiten Saigon.

Ten gevolge van het oorlogsgeweld, het vluchtelingenprobleem en het voedseltekort is de chaos in Zuid-Vietnam compleet, waar echter ook het beleid van Thieu debet aan is (sociale onrechtvaardigheid, corruptie en, onvoldoende voorlichting van de burgerbevolking i.v.m. evacuaties). + 1.5 miljoen mensen zijn gevlucht, waaronder veel militairen die zich ten koste van burgers in veiligheid willen brengen. Veel vluchtelingen worden momenteel per schip naar het eiland Phu Quoc gebracht; veelal met Amerikaanse schepen en met behulp van Amerikaanse mariniers. China heeft hier scherp tegen geprotesteerd en noemde dit "een inmenging in binnenlandse aangelegenheden".

Hanoi heeft in een communiqué bekend gemaakt dat zij met Saigon wil onderhandelen indien Thieu aftreedt. Ook in Zuid-Vietnam zelf wordt steeds meer kritiek geuit op het huidige beleid. Er gaan stemmen op die openlijk het aftreden van Thieu bepleiten. De Senaat verwijt Thieu alleen oog te hebben voor een militaire oplossing.

Na het verlies van een groot deel van zijn grondgebied heeft Thieu de oprichting van een oorlogskabinet bevolen waarin "een ieder met een anti-communistische reputatie zitting zou kunnen nemen". Het militaire district Saigon heeft een nieuwe opperbevelhebber gekregen nl. luitenant-generaal Nguyen Van Minh die aan het hoofd van 2 divisies geplaatst is. Er is een avondklok (9 uur) ingesteld. Daarnaast is de leeftijd van mobilisabele jongeren tot 17 jaar verlaagd.

Confidentieel

b. Kambodja

In Kambodja is de situatie zeer kritiek geworden. Pnom Penh is

volledig omsingeld nadat Neah Luong gevallen is. Daarmee is het gehele gebied rond de Mekong rivier in handen van de Rode Khmer gevallen. De hoofdstad wordt nu belegerd door ± 30.000 man die de stad en vooral het vliegveld Pochentong voortdurend met 107 mm raketten bestoken. Ondanks deze beschietingen is de luchthaven nog steeds in gebruik.

President Lon Nol heeft het land al verlaten. In gezelschap van premier Long Boret vertrok hij, "voor gezondheidsredenen" naar Hawaii. Amerika zou hem politiek asiel aangeboden hebben. Premier Long Boret is vanuit Indonesië plotseling naar Bangkok gevlogen alwaar hij verklaarde spoedig naar Pnom Penh terug te keren.

De waarnemend president in Kambodja Saukham Khoy verklaarde dat de regering zich nooit aan de Rode Khmer zal overgeven. Dit zij hij n.a.v. geruchten dat Kambodjaanse leiders in het geheim besprekingen zouden hebben gevoerd die tot een onvoorwaardelijke overgave zouden leiden.

Prins Norodom Sihanouk die momenteel in Peking verblijft, heeft bekend gemaakt dat hij niet wenst te onderhandelen met het regime van Lon Nol. Tevens verklaarde hij dat de regeringsverantwoordelijkheid voor het bestuur over Kambodja geheel aan de Rode Khmer is voorbehouden. Zelf wil hij zich alleen met buitenlandse betrekkingen bezig houden.

Commentaar: De veroveringen in Indochina door de communisten zijn toch wel een indicatie dat het spel van Thieu en Lon Nol binnenkort uitgespeeld is. Zolang Noord-Vietnam echter vasthoudt aan haar doelstelling geheel Indochina te verenigen, is het niet waarschijnlijk dat de rust in dit gebied spoedig terugkeert. In Zuid-Vietnam zal de verwezenlijking van dit ideaal niet zo'n probleem vormen, gezien de aanwezigheid van de Noordvietnamese troepen. In Kambodja zal de wens van Hanoi op grotere problemen stuiten omdat zij daar militair nauwelijks vertegenwoordigd is. Ook zal de Noordvietnamese politiek geen steun krijgen van de Chinese leiders die weinig voelen voor een groot Indochina als buurman, Niet voor niets heeft China gastvrijheid verleend aan de verbannen prins Sihanouk. Thans probeert ook Rusland invloed te krijgen. Moskou verbrak onlangs de diplomatieke betrekkingen met Lon Nol. Hiermede werd een eind gemaakt aan de merkwaardige situatie dat èn Lon Nol èn Sihanouk een delegatie in Moskou hadden. De Amerikaanse rol in Indochina lijkt uitgespeeld, daar het Congres tegen iedere vorm van inmenging is. Mocht zij ook de militaire hulp definitief beëindigen, dan bestaat Amerika's enige rol uit het verlenen van hulp bij de evacuatie van vluchtelingen. Hoewel Noord-Vietnam een communistisch land is, mag men deze natie niet zien als een satellietstaat van de SU of China.

Hanoi voert een politiek met een enigzins nationalistisch karakter waarbij Moskou en Peking tegen elkaar uitgespeeld worden.